

Finansdepartementet
Justitiedepartementet, enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt
Robin Palmgren
103 33 Stockholm

Stockholm
2021-06-04

Vår referens
Patrick Krassén

Dnr
Ju2021/01037

Remissyttrande

Andra chans för krisande företag – en ny lag om företagsrekonstruktion (SOU 2021:12)

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om rekonstruktionsutredningens betänkande. Nedan följer våra synpunkter.

Förslaget i korthet

I betänkandet föreslås ett antal förändringar av lagen om företagsrekonstruktion. En ny lag föreslås, liksom en rådgivningstjänst för företag i ekonomiska problem, skärpta krav för att kunna inleda företagsrekonstruktion, möjlighet till ett förenklat offentligt skulduppgörelseförfarande, med mera. Förslagen syftar dels till att införa EU:s direktiv 2019/1023 i svensk rätt, dels att höja statusen och kvaliteten i det svenska rekonstruktionsinstitutet.

Förändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2022.

Allmänt om utredningen

Ämnet för utredningen är omfattande och det EU-direktiv som ligger till grund innebär påtagliga förändringar jämfört med nu gällande regelverk.

För många företagare är tanken om konkurs förknippad med misslyckande. Även om en konkurs kan vara en naturlig del av en omstrukturering av ett företag eller i en koncern, bär själva begreppet en negativ klang – och är överlag något som man som företagare bör undvika. Företagsrekonstruktion har som ord en mer positiv konnotation: att ”bygga om” företaget och ge det en ny chans låter inte lika finalt och nederlagsmässigt.

En naturlig utgångspunkt skulle därför kunna vara att eftersträva att företagsrekonstruktion skulle bli tillgängligt för företag i så hög grad som möjligt. Samtidigt bär förfarandet med sig kostnader, och det innebär i sig också att fordringsägare inte får betalning fullt ut. Ett mindre företag som hamnar på obestånd kan ha små chanser att lyckas rekonstrueras, och även om processen skulle lyckas finns det risk att kostnaderna för den gör chanserna att driva företaget vidare efteråt obefintliga. Det handlar således om att regelverket måste finna en balansgång mellan å ena sidan att rekonstruktion är tillgängligt även för mindre företag, samtidigt som systemet inte ska inbjuda till att inleda rekonstruktion om chanserna att den lyckas är alltför små.

Om ett mål uppställs för en reform av rekonstruktionslagstiftningen att den ska leda till fler *lyckade* rekonstruktioner, kan ett sådant mål uppnås genom att villkoren för att kunna inleda ett

rekonstruktionsförfarande skärps påtagligt. Om färre rekonstruktioner inleds, på grund av krav på att endast rekonstruktioner med en viss chans att lyckas tillåts inledas, följer det naturligt att en högre andel sannolikt kommer att lyckas. Baksidan vore, allt annat lika, att färre företag får tillgång till rekonstruktionsinstitutet. Ett mål om andel lyckade rekonstruktioner bör därför kompletteras med andra mål – till exempel att de företag som inte får tillgång till rekonstruktion ges andra möjligheter och verktyg till skuldhantering. Det är också fördelaktigt om sådana andra verktyg inte är alltför kostsamma för företaget.

Företagarnas inställning

Företagarna ser det som välkommet med ett inrättande av en nationell rådgivningstjänst, i stil med de företagsjourer och *early warning*-system i andra EU-länder som beskrivs i betänkandet. Det är viktigt att denna tjänst både kan fungera som en service företagare kan vända sig till, och göra vissa typer av uppsökande verksamhet. Företagarna ser det därför som tveksamt att begränsa denna tjänst till att utföras av en statlig myndighet. Detta är delvis av konkurrensskäl – rådgivningen som denna *early warning*-tjänst skulle kunna tillhandahålla skulle sannolikt vara av sådan typ som tillhandahålls av privata aktörer idag – och delvis av intressekonfliktsskäl, då staten inte sällan är fordringsägare. Företagarna anser således att systemet kan finansieras av staten och ramarna fastslås genom lag och förordning, men att utförandet av tjänsterna skulle kunna ske helt av privata aktörer, genom att tjänsterna upphandlas eller avtal sluts efter intresseanmälan.

Utredningen föreslår att vissa krav skärps för att beslut om företagsrekonstruktion ska kunna fattas. Bland annat rör detta krav på ordnad bokföring och en skärpning av livskraftstestet. Företagarna instämmer med Svenskt Näringslivs remissvar (2021-05-26) i att mindre brister eller felaktigheter inte bör vara hinder mot beslut om företagsrekonstruktion, och att gäldenären som utgångspunkt bör ges möjlighet att korrigera sådana fel. Vad avser det förhöjda kravet i livskraftstestet har Företagarna förståelse för ambitionen att höja förtroendet för rekonstruktionsinstitutet, men ser samtidigt en risk att ett alltför högt ställt krav kan utestänga en del företag som skulle gynnas av rekonstruktion. Det är svårt att veta i förväg hur rekvisitet "skälig anledning" kommer att tolkas i domstolarna. Företagarna vill därför bara uppmana regeringen att i det kommande lagstiftningsarbetet beakta denna avvägning.

Företagarna anser att avbrytande av enskilda verkställighetsåtgärder, s.k. "stay", ska kunna pågå under hela rekonstruktionens förlopp, det vill säga upp till femton månader.

Företagarna instämmer med synpunkten i Institutet för Företagsrekonstruktion (IFFR) remissvar (2021-06-04) om att det är alltför långtgående att kräva att "betryggande säkerhet" ska finnas för rekonstruktionsplanens fullgörande, för att planen ska kunna fastställas. Detta krav är kontraproduktivt sett till lagens syfte.

I betänkandet föreslås ett enklare förfarande, offentlig skulduppgörelse. Detta förfarande skulle kunna bli ett billigare och kanske också snabbare alternativ till rekonstruktion, och påminner om tidigare ackordsförfaranden utanför rekonstruktion. Företagarna är positiva till förslaget, men anser att kraven på förhandsanslutning samt det tidigare nämnda livskraftstestet riskerar att göra alternativet tillgängligt för färre företag än avsett. Kravet på intyg om förhandsanslutning bör tas bort, eftersom det ger borgenärer för stor makt över ansökningsförfarandet. Det faktum att rätten måste godkänna rekonstruktören även för offentlig skulduppgörelse innebär därtill ett indirekt inflytande för borgenärerna. Vidare instämmer Företagarna med IFFR i att offentlig skulduppgörelse bör innehålla ett skydd mot att häva avtal på grund av dröjsmål med betalning under förfarandet samt skydd mot verkställighet, och likaså i att en möjlighet att förlänga processen längre än två månader vid synnerliga skäl bör införas som ventil.

Företagarna ställer oss bakom synpunkten framförd i Entreprenörskapsutredningen, av Stiftelsen Insolvensrättsligt forum och av Svenskt Näringsliv, att antalet handläggande tingsrätter bör minskas, för att koncentrera kompetensen.

företagarna

I utredningen framförs flera förslag som skulle begränsa kretsen av potentiella rekonstruktörer. Syftet med detta är att höja kvaliteten och statusen i rekonstruktionsinstitutet. Liksom med andra höjda krav innebär detta en balansgång: med en för snäv avgränsning minskar tillgången på rekonstruktörer, vilket ökar kostnaden för förfarandet, till men för mindre företag. Om utredningen tänker sig att mindre företag i större grad ska hänvisas till offentlig skulduppställning, bör kraven för att få sådan godkänd inte vara alltför höga.

Vad avser kraven på rekonstruktörer finns en risk, ifall dessa krav utformas som hänvisning till vissa erfarenheter (till exempel att det ”ska särskilt beaktas om han eller hon har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare driva fortsatt rörelse för ett konkursbos räkning”), att det blir svårt att få återväxt bland potentiella rekonstruktörer. Införs sådana regler, och kretsen av potentiella rekonstruktörer därmed minskas, minskar också mängden personer som potentiellt kan förvärva nödvändig erfarenhet av rekonstruktion i framtiden.

Företagarna inser att det är svårt att skriva en exakt regel för vad en föreslagen rekonstruktör ska ha gjort eller inte gjort, för att kunna godkännas. Någon typ av gränsdragning behöver göras, i synnerhet om rekonstruktörer ska ställas under Kronofogdemyndighetens tillsyn enligt förslaget. Åtminstone bör erfarenhet av att tidigare ha varit delaktig i att ha genomfört lyckade rekonstruktioner kunna indikera att den föreslagna rekonstruktören möter kraven. Även ett sådant krav hämmar tillgången på potentiella rekonstruktörer, men är inte lika långtgående som betänkandets krav.

Patrick Krassén
Närings- och skattepolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Företagarna

Besöksadress: Rådmansgatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00